

ASIANAJAJATUTKINNON TUTKINTOVAATIMUKSET 1.1.2016 ALKAEN JA MUUTA TIETOA TUTKINNON SUORITTAMISESTA

KIRJALLISEN KOKEEN TUTKINTOVAATIMUKSET

I KIRJALLISUUS

1 **Kommentaariteos hyvää asianajajatapaa koskevista ohjeista**

Kommentaari osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/tutkintovaatimukset.

2 **Markku Ylönen: Asianajajaoikeus. Laki, säännöt ja tapaohjeet** (Talentum Media Oy 2014, ISBN 978-952-14-2302-4)

3 **Näkökulmia asianajajaoikeuteen – kokoelmateoksen** (Edita Oyj, 2004, ISBN 951-37-4242-3) seuraavat osiot:

- Asianajajan rehellisyys ja totuusvelvollisuus ss. 113–164
- Vaitiolo-velvollisuus ss. 167–192
- Asianajajan siviilioikeudellinen vastuu ss. 329–423
- Asianajajan bona fides -velvollisuudet ss. 427–514

4 **Asianajajan työkentältä – Från advokatens arbetsfält** (1994, ISBN 951-95033-6-6) seuraava artikkeli:

- *Terttu Utriainen*: Luottamusaseman väärinkäyttö (RL 36:5 §) asianajajarikoksena s. 504–515

Artikkeli osoitteessa www.asianajajaliitto.fi/tutkintovaatimukset.

5 **Olli Mäenpää: Hallintoprosessioikeus** (WSOYpro 2007, 2.painos, ISBN 978-951-0334027) s. 9–13 (kohta 1.2 Hallintoprosessi oikeusturvan takeena), s. 13–23 (kohta 2.1 Hallintoprosessin erityispiirteet), s. 258–260 (kohta 1.2 Hallintoprosessin vireillepanotavat), s. 260–263 (kohta 1.3 Asian vireilletulo ja sen vaikutukset), s. 355–357 (kohta 1.1 Asian käsittely ja selvityskäytännöt), s. 357–359 (kohta 1.2 Asian selvittämisen yleiset perusteet), s. 359–364 (kohta 2.1 Hallintoprosessin laatuvaatimuksia) ja s. 364–366 (kohta 2.2 Prosessinjohto asian käsittelyssä).

II LAINSÄÄDÄNTÖ

- 1 Oikeudenkäymiskaari (31.12.1734 Pr 101).
- 2 Laki asianajajista sekä sen nojalla vahvistetut Suomen Asianajajaliiton säännöt.

- 3 Oikeusapulaki.
- 4 Hallintolainkäyttölaki ja hallintolaki.
- 5 Muihin lakeihin sisältyvät asiamiestä yleensä tai erityisesti asianajajaa koskevat säännökset (Rikoslaki 36:5, 36:8.2, 38:1, 38:2 ja 38:10, Kauppakaari 18 luku, Esitutkintalaki 11:3 ja 11:5 ja Pakkokeinolaki 7:1, 7:3, 8:5 ja 8:7-11, sekä Tutkintavankeuslaki 8:4, 8:6-7, 9:1-2 ja 9:5, Laki julkisista hankinnoista 11 luku Muutoksenhaku ja seuraamukset.)
- 6 Suomen perustuslaki 2. luku.
- 7 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artikla (erityisesti 3 kappale b ja c kohdat).
- 8 Kansalaisyhteiskunta- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimuksen) 14 artikla (erityisesti 3 kappale b ja d kohdat).
- 9 Euroopan unionin perusoikeuskirja VI osasto.
- 10 Kielilain määräykset asianajajan tehtäväkentän kannalta.
- 11 Laki konkurssipesien hallinnon valvonnasta.
- 12 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa.
- 13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä.
- 14 Kuntalaki 16 luku.
- 15 Laki palvelujen tarjoamisesta 2 luku.
- 16 Kuluttajansuojalaki 6 luku.

Lainsäädäntö edellytetään hallittavan tutkintopäivänä voimassa olevien säädösten mukaisena.

III ASIANAJOTOIMINTAA KOSKEVAT OHJEET NETISSÄ

Suomen Asianajajaliiton ylläpitämän asianajotoimintaa koskevan Säädöksiä ja ohjeita -kansion sisältö edellytetään hallittavan kokeessa.

Sisältö löytyy sähköisenä osoitteesta www.asianajajaliitto.fi/aada (sisältötyyppi ”Säädökset ja ohjeet”)

MUUTA TIETOA TUTKINNON SUORITTAMISESTA

Kurssin hinnoittelu ja aikataulu

Kirjallinen koe 150 euroa.

Asianajotoiminnan eettisiä ja käytännön kysymyksiä käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus (eettinen osa) 675 euroa.

Oikeudenkäyntitaitojen perusteita käsittelevä kaksipäiväinen koulutustilaisuus (oikeudenkäyntiosa) 675 euroa.

Tutkintomaksut yhteensä 1 500 euroa.

Suomen Asianajajaliitto ei ole arvonlisäverovelvollinen, AVL 4 § ja 56 §.

Kukin osasuoritus laskutetaan erikseen. Lasku tulee maksaa viimeistään seitsemän (7) päivää ennen tilaisuutta. *HUOM: Ellei maksua ole suoritettu, tutkintotilaisuuteen ei voi osallistua.*

Peruutusehdot

Ilmoittautuminen on henkilökohtainen. Tutkinnon osan voi peruuttaa ilman kuluja ko. osalle vahvistetun ilmoittautumisajan kuluessa. Ilmoittautumisajan päätyttyä tehdyistä peruutuksista peritään ko. tutkinnon osan maksu kokonaisuudessaan. Mikäli peruuttaminen ilmoittautumisajan päätyttyä johtuu lailliseen esteeseen rinnastettavasta syystä, ei maksua peritä. Peruuttaminen tulee tehdä ilmoittauduttaessa saadun linkin kautta.

Kukin tutkintotilaisuus järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa Helsingissä. Kirjallinen koe voidaan tarvittaessa järjestää Asianajajaliiton osastojaon mukaisesti muuallakin Suomessa, mikäli kokeeseen ilmoittautuessa ilmoitetaan tällaisesta tarpeesta.

Asianajajatutkinnon aikataulu

2017		Viimeinen ilmoittautumispäivä *)
Kirjallinen koe	pe 27.1.2017 klo 10–13	06.01.2017
Kirjallinen koe	pe 28.4.2017 klo 10–13	07.04.2017
Kirjallinen koe	pe 29.9.2017 klo 10–13	08.09.2017
Eettinen osa	to–pe 11.–12.5.2017	20.04.2017
Eettinen osa	to–pe 12.–13.10.2017	21.09.2017
Oikeudenkäyntiosa	to–pe 1.–2.6. / 8.–9.6.2017 (etäopiskelu alkaa 13.3.2017)	23.02.2017
Oikeudenkäyntiosa	to–pe 23.–24.11. / 30.11.–1.12.2017 (etäopiskelu alkaa 4.9.2017)	17.08.2017

2018		Viimeinen ilmoittautumispäivä *)
Kirjallinen koe	pe 19.1.2018 klo 10–13	29.12.2017
Kirjallinen koe	pe 20.4.2018 klo 10–13	28.03.2018
Kirjallinen koe	pe 28.9.2018 klo 10–13	07.08.2018
Eettinen osa	to–pe 17.–18.5.2018	26.04.2018
Eettinen osa	to–pe 11.–12.10.2018	20.09.2018
Oikeudenkäyntiosa	to–pe 24.–25.5. / 31.5.–1.6.2018 (etäopiskelu alkaa 5.3.2018)	12.02.2018
Oikeudenkäyntiosa	to–pe 22.–23.11. / 29.-30.11.2018 (etäopiskelu alkaa 3.9.2018)	13.08.2018

*) Tutkintolautakunnan vahvistamat ilmoittautumismääräajat ovat sitovia.

Tutkintolautakunta voi hyväksyä myöhässä tapahtuneen ilmoittautumisen, jos myöhässä tapahtuneelle ilmoittautumiselle on ollut oikeudenkäymiskaaren lailliseen esteeseen verrattava syy.

Mahdollisista aikataulumuutoksista päättää asianajajatutkintolautakunta ja niistä ilmoitetaan Asianajajaliiton internet-sivuilla www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto viimeistään kaksi kuukautta ennen ko. tilaisuutta.

Tutkintoon ja koulutustilaisuuksiin ilmoittautuminen

Asianajajatutkinnon kolme osaa voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä. Tutkintolautakunta suosittelee kuitenkin, että kirjallinen koe suoritetaan ennen eettiseen osaan osallistumista. **Tutkintolautakunnan vahvistamat ilmoittautumismääräajat ovat sitovia.** Tutkintolautakunta voi hyväksyä myöhässä tapahtuneen ilmoittautumisen, jos myöhässä tapahtuneelle ilmoittautumiselle on ollut oikeudenkäymiskaaren lailliseen esteeseen verrattava syy. Ilmoittautumismääräajat ja ilmoittautumislomakkeet netissä: www.asianajajaliitto.fi/asianajajatutkinto.

Peruutusehdot

Ilmoittautuminen on henkilökohtainen. Tutkinnon osan voi peruuttaa ilman kuluja ko. osalle vahvistetun ilmoittautumisajan kuluessa. Ilmoittautumisajan päätyttyä tehdyistä peruutuksista peritään ko. tutkinnon osan maksu kokonaisuudessaan. Mikäli peruuttaminen ilmoittautumisajan päätyttyä johtuu lailliseen esteeseen rinnastettavasta syystä, ei maksua peritä. Peruuttaminen tulee tehdä ilmoittauduttaessa saadun linkin kautta.

Huomio!

Koska asianajajatutkintolautakunnan ja osastojen kokoukset eivät aina ole hakijan kannalta aikataulullisesti oikeassa järjestyksessä, jäsenhakemuksen voi jättää (kun tutkinnon kaikki osat ovat suoritettu) Asianajajaliittoon, josta se toimitetaan osastolle käsiteltäväksi ja haastattelua varten jo ennen asianajajatutkintolautakunnan päätöstä.

Todistukset hyväksytyistä asianajajatutkinnon osasuorituksista voi liittää jäsenhakemukseen jälkikäteen. Asianajajatutkintoa koskevat tiedot voidaan tässä tapauksessa liittää aineistoon myös viran puolesta Asianajajaliitosta.

Koulutustilaisuudet

Koulutustilaisuudet järjestetään Helsingissä. Yhtenä kurssipaikkana on Kuntatalo (Toinen linja 14, 00530 Helsinki). Koulutuspaikka vahvistetaan kuhunkin tilaisuuteen osallistuville erikseen.

Asianajajatutkinnon eettinen osa

Eettinen osa keskittyy tapaohjeisiin ja toimiston järjestämiseen ja oikeussalietiikkaan.

Koulutuspäivien ohjelma:

1. päivä

8.15 Ilmoittautuminen ja aamukahvi

8.45 Kurssin avaus

9.00 Asianajajakunta osana yhteiskuntaa ja asianajajien perusarvot, Asianajajaliiton puheenjohtaja

9.30 Asianajotoimiston järjestäminen liiton ohjeiden mukaan

- toimiston yleinen järjestäminen
- diariointi
- toimeksiantosopimus, etämyynti
- esteellisyys ja sen tarkastaminen

10.15 Tauko

10.30 Rahanpesu ja terrorismin rahoituksen estäminen

11.30 Lounas

12.30 Salassapitovelvollisuus ja asianajotoimiston tietoturva-asiat

13.15 Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden pääkohtia ja valvontamenettely

14.15 Kahvi

14.45 Valvontaratkaisut

16.00 Asianajaja ja julkisuus, tiedottaminen ja viestintä

n. 17.00 Luennot päättyvät

18.00 Cocktail-tilaisuus

2. päivä

8.30 Aamukahvi

9.00 Oikeussalietiketti – Mitä tuomarit ja vastapuoli odottavat asianajajalta?

11.30 Lounas

12.30 Eväitä työssä jaksamiseen

13.00 Sovintoon pyrkiminen ja vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät – sovintomenettely

13.45 Kahvitauko

14.15 Asianajotoimiston järjestäminen

- asiakirjojen säilytys ja arkistointi
- asiakasvarat
- asianajotoimiston tarkastukset
- varautuminen yllättäviin tilanteisiin asianajotoimistoissa

15.15 Asianajotoimiston markkinointi ison ja pienen toimiston näkökulmasta

16.15 Luennot päättyvät

*) Varaamme oikeuden muutoksiin ohjelmassa.

Asianajajatutkinnon oikeudenkäyntiosa

Oikeudenkäyntiosa käsittää kaksi koulutuspäivää sisältäen luento-opetusta ja pienryhmäharjoituksia. Lisäksi osallistujat alkavat 12 viikkoa ennen koulutuspäiviä suorittamaan ennakkotehtäviä (arviolta 30–50 tuntia).

Koulutuspäivien aikataulu on ensimmäisenä kurssipäivänä n. 8.30–17.30 ja toisena n. 9.00–16.30. Vastuukouluttajana toimii asianajaja **Jarkko Männistö** Ajatuspaja Kärjästä. Oikeudenkäyntiharjoituksia vetävät pienryhmäohjaajat.

Koulutuspäivien ohjelma:

1. päivä

08.30 Aamukahvi
09.00 Kurssin avaus: Ajatuksia ja havaintoja oikeudenkäynnin valmistelusta
10.15 Oikeudenkäynnin suullinen valmistelu
11.30 Lounas
12.30 Valmisteluharjoitus 1
14.00 Kahvitauko
14.30 Valmisteluharjoitus 2
16.00 Valmisteluharjoitus 3
17.30 Harjoitukset päättyvät

2. päivä

09.00 Oikeudenkäynnin pääkäsittely (luentosali)
10.45 1. pääkäsittelykierron (pienryhmätilat)
12.15 Lounas
13.00 2. pääkäsittelykierron (pienryhmätilat)
14.30 Kahvitauko
14.45 3. pääkäsittelykierron (pienryhmätilat)
16.15 Kurssin loppuyhteenveto
16.30 Koulutus päättyy

*) Varaamme oikeuden muutoksiin ohjelmassa.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen opetuksellisenä tavoitteena on opettaa asianajajatutkintoon osallistuville oikeudenkäyntitaidon perusteet eli ne asiat, jotka jokaisen asianajajan tulee hallita asian käsittelystä tuomioistuimessa.

Kurssin tavoitteet liittyvät menetelmätason osaamiseen, eivät prosessitekniesten yksityiskohtien hallitsemiseen. Kurssilla keskitytään niihin periaatteisiin, joita asianajajan tulisi noudattaa juttua ajaessaan, jotta päämiehen jutulla olisi parhaat menestymisen mahdollisuudet.

Tavoitteena on, että koulutukseen osallistunut henkilö kurssin jälkeen:

- osaa analysoida tapauksen ja tunnistaa yksinkertaisen tapauksen oikeudellisesti relevantit elementit

- tuntee hyvän oikeudenkäyntikirjelmän peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa asiassa
- tuntee hyvän suullisen valmistelun peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa valmistelutilanteessa
- tuntee hyvän oikeudenkäyntitaidon peruseriaatteet ja osaa soveltaa niitä yksinkertaisessa pääkäsittelyssä.

Kurssiaineisto

Kurssiaineisto muodostuu valikoidusta kirjallisuudesta (noin 100 sivua) sekä kurssia varten laaditusta siviilioikeudellisesta oikeustapauksesta. Asiamiehentehtäviin liittyvä prosessioikeudellinen lainsäädäntö luetaan jo kirjallisen tutkinnon yhteydessä ja se edellytetään hallittavan oikeudenkäyntitaitojen perusteita käsittelevässä koulutustilaisuudessa.

Asianajajatutkinnon voimassaolo

Asianajajatutkinto on voimassa, kun se on kerran suoritettu.

Asianajajaliiton jäseneksi hakeminen

Jäsenyyden edellytykset on lueteltu asianajajalain 3 §:ssä ja Suomen Asianajajaliiton sääntöjen 5 §:ssä.

Jäsenyyttä haetaan Asianajajaliiton hallitukselle osoitetulla ja liiton toimistoon toimitettavalla kirjallisella hakemuksella, jossa on selvitys jäsenyysehtojen täyttymisestä. Liiton hallitus toimittaa hakemuksen hakijan toimipaikkaa vastaavan paikallisosaston hallitukselle, joka antaa lausuntonsa siitä, täyttääkö hakija liiton säännöissä jäsenelle asetetut vaatimukset ja toimittaa sen liiton hallitukselle. Asianajajaliiton hallitus käsittelee jäsenhakemuksia noin kuukauden välein pidettävissä kokouksissaan. Lue lisää:

www.asianajajaliitto.fi/jaseneksi.

Täydennyskouluttautumisvelvollisuudesta vapautuminen

Asianajajatutkinnon suorittanut on vapautettu täydennyskouluttautumisesta ensimmäisenä jäsenvuotenaan, mikäli asianajajatutkinnon suorittanut hakeutuu jäseneksi kahden vuoden kuluessa tutkinnon suorittamisesta. Tutkinnon suorittaminen on mahdollista jo oikeusnotaari-tutkinnon suorittamisen jälkeen.